

06 Mai 2011, nr. 463

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii cu privire la modificarea și completarea Legii nr.100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă

(înregistrat în Parlament cu numărul 809 din 29 Martie 2011)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii cu privire la modificarea și completarea Legii nr.100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă

Evaluarea generală

- 1. Autor al inițiativei legislative** este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.
- 2. Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.
- 3. Scopul promovării proiectului.** Întrucât, nota informativă lipsește, scopul proiectului poate fi dedus doar din conținutul acestuia. Astfel, proiectul urmărește substituirea noțiunii "naționalitate" din Legea privind actele de stare civilă cu noțiunea "apartenență etnică". Necesitatea operării modificărilor s-a impus, deoarece, din punct de vedere juridic, prin "naționalitate" se înțelege apartenența unei persoane fizice la o anumită națiune - apartenență ce este susținută prin cetățenie, termenul "naționalitate" fiind în mare măsură sinonim cu cel de cetățenie.

Fundamentarea proiectului

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei nu este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul nu respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

5. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă Termenul de cooperare cu societatea civilă a fost respectat, proiectul fiind plasat pe site-ul Parlamentului și nefiind încă supus dezbaterilor în plenul Legislativului.

6. Suficiența argumentării. Nota informativă lipsește, prin urmare este dificil de a determina suficiența sau insuficiența argumentării, precum și motivele promovării proiectului.

7. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Potrivit lit. c) a articolului 20 al Legii 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să includă referințe la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ

cu reglementările în cauză. Nota informativă lipsește, nefiind clar dacă proiectul a fost supus analizei compatibilității cu legislația comunitară și standardele internaționale din domeniu.

8. Fundamentarea economico-financiară. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară. Implementarea proiectului presupune cheltuieli financiare deoarece presupune introducerea unor blanchete de tip nou pentru actele de stare civilă.

Evaluarea de fond a coruptibilității

9. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Din textul proiectului nu rezultă stabilirea și promovarea expresă a unor interese/beneficii de grup sau individuale, necorelate/contrare interesului public general.

10. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public. Însă, în cazul în care o autoritate publică este în drept să pretindă informații referitoare la apartenența etnică a unei persoane, considerăm că proiectul ar putea aduce prejudicii de ordin moral sau etic. Astfel, dacă un organ al autorității publice este în drept să solicite informații privind originea etnică, o asemenea informație ar putea fi solicitată și de persoane juridice sau fizice de drept privat, cum ar fi: instituțiile bancare, angajatorii, instituțiile de învățământ etc.

11. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Prevederile proiectului sînt concurente cu alte prevederi ale legislației. Spre exemplu: art.16 al Constituției RM face deosebire între noțiunile "cetățenie", "naționalitate" și "origine etnică".

În legislația națională există un șir de acte normative care conțin termenul "naționalitate" în sensul de "apartenență etnică". Cu titlu de exemplu invocăm: Legea nr.200 din 16.07.2010 privind regimul străinilor în RM (art. 66 alin.(5), Codul de executare (art.3), Legea nr.270 din 18.12.2008 privind azilul în RM (art.17).

În același timp, constatăm existența unor acte normative care utilizează concomitent ambele noțiuni: Legea nr. 180 din 10.07.2008 cu privire la migrația de muncă.

În concluzie trebuie remarcat faptul că în legislația națională noțiunile "cetățenie", "apartenență etnică" și "origine etnică" sînt interpretate neuniform, iar proiectul Legii supus expertizei nu oferă, spre regret, o distincție clară dintre aceste noțiuni, ba dimpotrivă amplifică discrepanțele existente.

12. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Formulările conținute în proiect sînt suficient de clare și concise, exprimările întrunind rigorile tehnicii legislative, ale limbajului juridic, respectă regulile de ortografie și punctuație. Totuși, din perspectiva sistemului unitar a legislației Republicii Moldova, proiectul legii, în cazul adoptării, ar putea amplifica discrepanțele atestate mai sus referitoare la variile noțiuni utilizate pentru descrierea aceleiași categorii: "naționalitate", "origine etnică", "apartenență etnică".

13. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul nu stabilește atribuții ale autorităților publice, nici proceduri administrative noi sau alte chestiuni vizînd activitatea acestora.

14. Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

	Articol	Text	Obiecția	Elemente de coruptibilitate și alte riscuri	Recomandarea
1	P. 2 art. I din proiect	"b) codul numeric personal, numele de familie, prenumele, sexul, apartenența	Alin.(1) al art.29 prevede expres și exhaustiv ce date personale urmează să fie înscrise în actele de stare civilă. Din conținutul alin.(1) lit b)	Coruptibilitate Concurența normelor de drept Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Se propune de a exclude sintagma "apartenență etnică" din art.29, alin.(1) lit.

	<p><i>etnică, data și locul nașterii copilului";</i></p> <p><i>"(4) <u>Apartenența etnică</u> se înscrie, la cerere, în baza declarației pe propria răspundere a părinților sau a titularului care a împlinit vârsta de 16 ani".</i></p>	<p>rezultă că apartenența etnică va fi indicată în mod obligatoriu, pe cînd în alin. (4) al aceluiași articol este indicat <i>că apartenența etnică se înscrie la cererea părinților sau a titularului.</i></p>	<p>b) fie reformularea lit.b) astfel, încît să fie clar că indicarea apartenenței etnice în actele de stare civilă nu este obligatorie și se face "după caz" în condițiile alin. (4) din același articol.</p>
--	--	---	---

Concluzii

Problema originii etnice trebuie abordată din mai multe puncte de vedere: politic, teoretic, ideologic, moral, etic etc. Este necesar să se țină cont și de problematica dublei apartenențe etnice sau a căsătoriilor mixte. Orice clasificare după principiul apartenenței etnice, ar putea fi calificată ca o atingere drepturilor și libertăților omului.

În principiu proiectul avizat urmărește drept scop substituirea noțiunii "naționalitate" cu noțiunea "apartenență etnică". Însă, în opinia noastră, este necesar de a aborda problema mult mai global: este sau nu este necesar de a include în calitate de criteriu pentru individualizarea unei persoane fizice noțiunea "apartenență/origine etnică". Considerăm că acest criteriu de individualizare este unul discriminatoriu care urmează a fi exclus, însă adoptarea unei soluții principiale la acest capitol revine forului legiuitor.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției